

TAXONOMIE VAN MAATSCHAPPELIJKE INITIATIEVEN

Vroeger was het overzichtelijk. Burgers hadden hun eigen beslommeringen, bedrijven produceerden private goederen en diensten en de overheid was hoeder van het algemeen belang. De laatste jaren ontstaat er een nieuwe rolverdeling.

Het gonst van de ideeën over ‘de energieke samenleving’ en ‘doe democratie’, waarin burgers, bedrijven en non-profit organisaties tal van maatschappelijke initiatieven opstarten en uitvoeren. Het barst van de voorbeelden. Van een paar mensen die ad hoc iets organiseren in hun straat, tot nationale netwerken voor het uitwisselen van vrijwilligerswerk, tot internationale duurzame handelsinitiatieven.

Maar hoe houd je nu het overzicht en bepaal je je rol als overheid, maatschappelijke organisatie of anderszins?

Deze taxonomie maakt de energieke samenleving concreet. Zij deelt initiatieven onder in vier hoofdsoorten met verschillende ondersoorten. Hiermee kan je snel bepalen wat voor initiatief je nu voor je hebt.

HET NUT VAN EEN TAXONOMIE

Je loopt voortdurend tegen initiatieven aan. De taxonomie kan je voor verschillende doeleinden gebruiken.

Inventariseren

Met overzicht van het complete speelveld. Rond welke soorten initiatief zit het meeste dynamiek als het gaat om bijvoorbeeld hangjongeren, klimaatverandering of leegstaande panden?

Beoordelen

Elk soort initiatief op zijn eigen merites. Spelbepalers op slagkracht en impact, pioniers op verbeeldingskracht en innovatie en de beweging op wervingskracht en massa.

Ondersteunen (of niet!)

Elk soort vraagt andere financiering, kennis, regels etc. Welke kansen bieden maatschappelijke initiatieven en welke kansen kun jij deze initiatieven bieden?

Verbinden

Verbinden zodat initiatieven elkaar aanjagen en versterken. Juist de interactie tussen spelbepalers, pioniers, de brede beweging en ondersteuners zorgt voor verandering.

Meer weten?

Mattijs Taanman
m.taanman@imi.nu

Janjoost Jullens
j.jullens@imi.nu

Rense Bos
r.bos@imi.nu

De spelbepalers
Initiatieven met grote, directe invloed en impact

Deze game changers bepalen het spel en brengen direct een hele regio, niche, keten of branche in beweging. Ze zijn afkomstig van grote bedrijven, NGO's en sterke samenwerkingsverbanden.

De grote spelbepalers zijn initiatieven waarin het establishment een nieuwe koers uitzet. Denk: UTZ van AH, het United Business initiatief van DSM, het Sustainable Living plan van Unilever en de ronde tafel duurzame palmolie (RSPO).

De nieuwe spelbepalers zijn initiatieven die het spel binnen bestaande, groeiende niches bepalen zoals Buurtzorg, Ecoplaza, Avantium en de OV-fiets.

De pioniers
Innovatieve, veelbelovende maar nog kleine initiatieven

Het gaat hier om het echte pionieren, waarbij nieuwe paden betreden worden. Breed erkende pioniers zijn iconen voor een andere samenleving. Er zijn drie soorten pioniers.

Innovatieve ondernemers zijn de business start-ups, innovatieve MKB'ers, 'incubators' binnen grote bedrijven, etc. die nieuwe maatschappelijke producten en diensten ontwikkelen.

Burgerpioniers vormen een nieuwe uiting van burgerinitiatief en mees-tal gericht op sociale innovatie.

Bij hybriden vervaagt de grens tussen burger en professional.

De brede beweging
De vele burgers, organisaties en bedrijven die bijdragen aan een mooiere samenleving

Niet zo vernieuwend als de pioniers en niet zo machtig als de spelbepalers, maar door hun grote aantal kunnen initiatieven in de brede beweging een groot effect hebben.

DIY (do-it-yourself) gaat over burgers en maatschappelijke organisaties die producten en diensten op pakken die van oudsher bij overheid of bedrijfsleven lagen. Bijvoorbeeld buurten die zelf duurzame energie produceren en de kerk die uitgedeede asielzoekers opvangt.

Ideële bedrijfsvoering is het moderne MVO. Sociaal ondernemers, bedrijven en instellingen voor wie op een groene en sociale manier werken het vertrekpunt is. Hun 'license to operate'.

De ondersteuners

Nederland is rijk aan initiatieven die erop gericht zijn andere initiatieven te ondersteunen via lobby en agendering, het ontwikkelen van regels, financiering, kennis en competenties, en het maken van verbindingen.

Vaak ondersteunen deze initiatieven specifiek één van de andere soorten zoals innovatieve ondernemers of juist de brede DIY beweging. Denk bijvoorbeeld aan crowd funding platforms, De Groene Zaak, Urgenda, Stichting Doen!, Yes! Delft en Nudge.